

ДЖУЛИАН БАРНС ДА ВЛАДЕЕШ ФРЕНСКИ

Превод от английски: Димитрина Кондева, —

chitanka.info

Пилчър Хаус
18 февруари 1986 г.

Драги д-р Барнс, (Навъртяла съм доста години, подкарах осемдесет и една.)

Аз чета сериозни ТРУДОВЕ, но ако искаш нещо по-леко за вечерите, каква прочитна литература ще намериш в един старчески дом? (Ще Ви стане ясно, че отскоро съм във „Взел-дал“, така съм го кръстила.) „Литература“ колкото щещ, дарена от Червения кръст. Но за какво се разправя в нея? Може ли така! Къдрокосият доктор „с посребрени слепоочия“, сигурно неразбран от своята жена, а още по-добре вдовец, по време на операция поискал от влюбената в него сестричка да източи една банка. Дори на възрастта, когато можех да се поддам на такива измишльотини, предпочитам Дарвиновия „Растителен слой на Земята и дъждовни червеи“.

При това положение си помислих: защо не ида в обществената библиотека да хвърля един поглед на четивата, започващи с А? (Веднъж едно момиченце ме попита: На опашатите лъжи краката им дълги ли са?) Прехвърлих томчетата на А и си дадох сметка, че ми е дошло до гуша от Фабриката за лъжи, от забавните описания на кръчми и надничане в женските пазви, така че минах нататък. Виждате ли накъде бия? Следващият рафт започва с Барнс: „Папагалът на Флобер“. А, това трябва да е за Лулу. Гордея се, че знам наизуст „Чисто сърце“. Но тук съм си донесла малко книги, защото стаята ми е trop petite.

Ще се зарадвате, като разберете, че владее и двата езика, затова книгата Ви ми достави голямо удоволствие. Миналата седмица чух един учител да обяснява на някакъв турист: „A gauche puis à droite.“^[1] Напълни ми душата с изкуското произношение на GAUCHE и продължавам да си го повтарям във ваната. Топи се в устата като френска франзела с масло. Ще повярвате ли, че на баща ми, който сега щеше да е на 130, са му преподавали френския (както

и латинския) с наше произношение: „фрейнзийла“? Няма да повярвате, то и аз се чудя. Но има напредък — днешните ученици често докарват хубаво гърлено Р.

Revenons à nos perroquets^[2] обаче, главния повод да Ви пиша. Няма да Ви противореча относно случайните съвпадения. Макар че не съм съгласна. Заявявате, че не вярвате в тях. Не говорите сериозно, нали? Имате предвид, че не вярвате в нарочните и нагласените съвпадения. Ала не можете да отречете съществуването на случайните съвпадения, тъй като те се наблюдават доста често. Но вие отказвате да търсите скрит смисъл в тях. Аз не съм уверена, че сте прав, защото като цяло съм последователка на агностицизма. Както и да е, сутрин имам навик да се разхождам по Алеята на църквата (не че е останала църква) към Пазарния площад (нито пък пазар). Вчера тъкмо оставих книгата Ви и тръгнах да се разхождам, когато... какво да видя? Голям сив папагал, затворен в кафез, зад един висок прозорец. Случайно съвпадение? Разбира се. Какво искам да кажа ли? Клетото пернато изглежда ужасно, кокошини се, кашля, човката му тече, никакви играчки в кафеза му. Така че аз пиша една (любезна) картичка на неговите (непознати) собственици и вътре казвам, че сърцето ми се къса от тази гледка и се надявам да се погрижат за него, като се върнат вечерта. Едва съм влязла в стаята си и ето че влетява една побесняла старица, представя се, размахва картичката ми и казва, че ще ме съди. „Добре — викам, — но ще ви излезе солено.“ Тя ми обяснява, че „Доминик“ се кокошини, защото е суетен. Нямам играчки в кафеза, защото не бил някое вълнисто папагалче и щял да ги накълве. И че папагалските човки не можели да текат, защото нямали лигавица. „Ама че невежа, нахална старица“, избълва тя насреща ми и си замина.

Та значи тази дисертация върху папагалите ме впечатли. Мисис Одри Пен е образована жена, това е ясно. Понеже нямам други справочници освен стария ми албум със снимки на випуските, потърсвам я небрежно. Ето я: женски колеж „Лейди Маргарет“, Оксфорд, осем години

по-млада от мен, била е стипендиантка там, където аз бях видна изследователка и преподавах *френски*. (Не ветеринарна медицина.)

Трябваше да Ви опиша случката, тъй като никой друг няма да разбере колко странен е този синхронизъм. Но дали той представлява случайно съвпадение в пълния смисъл на понятието, не мога да кажа, не съм капацитет. Съседите ми в тоя карцер или са луди, или са глухи. Аз, като Флоберовата Фелисите, съм глуха. За жалост лудите тук не са глухи, но с какво право мога да твърдя, че глухите не са изкукали? Всъщност, макар да съм най-малкото момиче тук, ме направиха Отговорничка по дисциплината, защото съм най-подходяща поради сравнителната ми младост във „Взел-дал“.

Croyez, cher Monsieur, à l'assurance de mes sentiments distingués.^[3]

Силвия Уинстанли

4 март 1986 г.

Драги мистър Барнс,

Защо в книгата казвате, че сте доктор? След като ме питате дали да ме наричате мис или мисис, ще кажа, че съм мома, макар че можехте да проявите малко повече галантност. Защо не лейди Силвия? Аз съм от аристократичен род в края на краищата, една от знатните фамилии в графството и прочие. От сестрата на баба ми знам, че когато била малка, кардинал Нюман ѝ донесъл портокал от Испания. Един за нея и по един за сестрите ѝ. По онова време портокалът не бил познат в Англия. Н. е бил кръстник на баба ми.

Управителката на дома ми каза, че собственичката на Доминик „се ползва с добро име в квартала“, което иде да покаже, че клюката има бързи крака и по-добре да си затварям устата. Написах помирително писмо (никакъв отговор), а когато следващия път минах оттам, забелязах,

че Доминик го няма на прозореца. Добре де, след като папагалите нямат лигавица, защо човката му течеше? Но ако продължавам да задавам на всеослушание такива въпроси, току-виж, ме привикали в съда. Не че се плаша от магистратите.

Дълго преподавах Жид. Пруст ми е досаден, а Жироду не го разбирам, особен мозък имам, като бръснач в някои области, но тъп в някои други. Уж беше от сигурно по-сигурно, че ще съм първа, директорката на училището каза, че главата ще си отреже, ако не стане така. Но не — втора бях (със специално отличие за говорим френски) и тя отнесе въпроса до висша инстанция; отговориха, че имало равен брой алфи и гами; нито една бета. Разбирате ли какво имам предвид? Не съм ходила в обикновено училище и като „аристократка“ не съм учила задължителните предмети, така че на приемния изпит моето есе за майчинските инстинкти на стоножките блесна пред „учените“ есета на момичетата, завършили „Шърборн“. Бях видна изследователка, както Ви казах.

И защо казвате, че сте доктор, прехвърлил шейсет, когато е видно, че сте най-много на четирийсет? Хубава работа! На млади години разбрах, че мъжете са измамници, и реших да не се занимавам с Флиртуване, докато не навърших възраст за пенсиониране — 60, но оттогава насам, вече 20 години, съм страшна флиртаджийка, както казва моят психиатър.

След като прегледах Барнс, минах на Брукнър, Анита, и ето я на, цъфна на телевизора още същата вечер. Не знам, не знам. ТИЯ ме изприщват. Казвам си: „Сега остава да се появи и елен“, избирайки най-невероятното животно за съответното място. И се появява елен. Също и синьо рибарче, и пъстър кълвач в други случаи. Не мога да приема, че това е въображение, нито че моят нюх се е догаждал, че тези същества чакат зад кулисите. Сякаш има някакво Висше „аз“, което например казва на невежото червено кръвно телце да се съсери при порязване с нож. Но кое е това, управляващо Вашето висше „аз“ и моето

висше „аз“, което учи кръвта ни да подпомага зарастването на раната? Като гледах по телевизията операция на живо, забелязах, че просто набутват всичкото кървящо месо в дупката и го оставят само да си гради наново мускули, ето аз прекарах една голяма операция преди три месеца и изглежда, че всички части се съединиха и свършиха каквото трябва. Кой им е показал как?

Ще ми позволите ли и аз да кажа нещо за папагаловите пера? Директорката на колежа, мисис Търстън, беше доста грубо скроена жена с конска физиономия, 24 години по-голяма от мен, „assoiffée de beauté“^[4], и изглеждаше комична с неизменната капела, докато въртеше педалите на колелото (кеймбриджки стил, с кошница отзад). По едно време бяхме много близки и дори се канехме да наемем заедно къща, но тя разбра, тъкмо навреме, че не съм лесна. Една нощ я сънувах: мисис Търстън танцуваше весело; беше с огромна капела, на която се полюшваха папагалови пера. Каза: „Сега всичко между нас е наред“ (или нещо подобно). Помислих си: „Тази жена никога не е говорила ПРОСТО И ЯСНО.“ На закуска казах на братовчедка ми: „Сигурна съм, че мисис Търстън е умряла.“ Прегледахме „Телеграф“ — няма некролог, както би трябвало. После пристига пощата и на гърба на един плик прочитам: „As-tu vu que Miss Thurston est morte?“^[5] На гости у друга братовчедка виждам в „Таймс“ некролог и снимка. Трябва да уточня, че изобщо не съм побъркана.

Няма да кажа, че не желая да Ви поучавам, напротив. Тук съм Отговорничка по дисциплината — като НАЙ-МЛАДАТА и най-оправната. Имам кола, шофирам. Тъй като повечето са глухи, рядко си шушукат по ъглите. Да Ви кажа ли каква чудна дума съм измислила за писането на дълги писма? Епистоломания. Извинявам се.

Пожелавам Ви всичко най-хубаво и успех в писането!
Силвия Уинстанли

18 април 1986 г.

Скъпи Джулиан,

Наричам те така с твое позволение и се радвам, че нямаш нищо против да Флиртувам; макар че Флиртът, когато разчиташ на обложка на книга — нямам друга твоя снимка, — е ново преживяване за мен, както можеш да си представиш. На въпроса ти защо съм избрала да се затворя в карцера „Взел-дал“, когато мога да се движа и да карам кола, и да се забавлявам със заплахите за съдилища — ами сама реших да скоча, преди да са ме бутнали, *sauter pour mieux reculer*^[6]. Един вид ускорих подходящия момент. Братовчедка ми умря, чакаше ме тежка операция и като си представих, че ще трябва да се превърна в Слугиня на Себе си, докато безславно предам Богу дух... И тогава неочаквано обявиха Вакантно Място, както се изразяват тук. Аз съм Волна птичка със синя кръв, както сигурно си се досетил, и прецених къде е най-разумно да кацна. Здравият разум твърди, че е добре да останем независими колкото се може по-дълго и да пристъпим към вземане-даване с „Взел-дал“ едва когато роднините ни не могат вече да ни търпят или започнем да забравяме крана на газта отворен и да се заливаме с вряло какао. Но да попаднеш във „ВД“ при тези обстоятелства е страшен шок — бързо ти се развинтват бурмите, превръщаш се в мекотело и не след дълго овакантияваш Мястото. Така че реших да кацна тук, преди да съм изкукала. Нямам деца, а психиатърът ми ме подкрепи.

Е, драги Барнс, уви! В библиотеката имаха само една твоя книга, единствената, която ми каза да не чета. „Преди тя да ме срещне“, заемана 11 пъти от януари насам, радваш се, нали, но някакъв читател беше зачеркнал глагола „чукам“ навсякъде, където се среща. Ала явно беше благоволил да я прочете до последното „чукам“ на с. 178. Аз още не съм стигнала дотам. Помъчих се да я разкажа на другите глухари, но нищо не излезе. „Според мен — казах — тази книга е за Сладостите на леглото.“ — „Кво, квоо?

Пърдон? Пърррдон?“ — „За удоволствията, бе, пухена възглавница, мек дюшек, сънено «лека нощ»“. Решиха, че това не е интересно за слушане. Е, аз ще я прочета и сигурно ще науча много.

Крайно съм вбесена, огорчена и т.н. от ужасната грубиянщина на мъжа на Управителката, който се държи с нас, като че сме в казармата, нали е бил старшина, и умирам от желание да го препъна да се плъсне на стълбите, но си давам сметка, че е доста якичък. Чакай да те осветля за още някои неща, този път на тема старчески домове. Когато на гувернантката ми започна да ѝ хлопа дъската, проучих един куп такива établissements^[7]. Не е много ободряващо всеки път да виждаш един и същи полукръг от покорни стари квачки в евтини кресла срещу телевизора, който може да заглуши и Мусолини. На едно място попитах управителката: „Какви развлекателни дейности предлагате?“ Тя ме изгледа недоумяващо, сякаш беше от ясно по-ясно, че глухите дъртофелници направо се задъхват от забавления. Накрая ми отговори: „Осигурили сме им треньор, който идва веднъж седмично.“ — „Треньор?“, изумих се аз, защото не забелязах много олимпийски надежди. „Да — каза тя снизходително. — Нарезда ги в кръг и им подхвърля надуваема топка, а те трябва да му я хвърлят обратно.“ Е, тази сутрин подхвърлих на Старшината идеята за надуваемите топки, но нищо чудно, че се разсея. Глухите и изкуфелите тук постоянно се страхуват да не дразнят Началството. Единственият начин да не ги дразниш е да хвърлиш не топката, а топа, така че аз съм решила да бъда Досадница с цел да поживея по-дълго. Дали ще успея, не знам. Този дом много напомня нещо от Балзак. Даваме си всичките спестявания, за да може други да контролират живота ни. Представях си един вид просветена диктатура, каквато одобрява Волтер, но се чудя дали такова управление е съществувало или може да съществува. Тия, които ръководят старческите домове, дали нарочно, дали

неволно, но постепенно прекършват духа ни. Нали управителното тяло би трябвало да е наш съюзник?

Ето, макар и не много охотно, подбрала съм ти някои *sottises*^[8]. Най се дразня от мнението, че в Англия имаме тъй нареченото „лято“, което рано или късно „идва“. Тогава всички излизаме да поседнем след обяда в градината, където ни изпохапват комари. Ако е с десет градуса по-топло, излизаме и привечер. Хората на средна възраст ми казват, че в тяхната младост имало жарки лета, когато нощем се веселили в каруци със сено и прочие, ала аз им казвам, че понеже съм с 30 години по-стара, си спомням прекрасно, че през тяхната младост май месец беше отвратителен, но те са забравили. Попадал ли си на „*Les trois saints de glace*“^[9]? Забравих кои бяха, но празниците им трябваше да минат, преди да дойде приличното — романско — лято. Прекарах един май в Дордон, където валя през цялото време, хазяите се държаха зверски с кучето, а с мен фамилиарно и месеха хляб веднъж на две седмици, така че да не чуя за департамент Дордон. Но Дром го харесвам.

Книги, които не съм чела:	Всичко от Дикенс
	Всичко от Скот
	Всичко от Такъри
	Всичко от Шекспир, освен „Макбет“
	Всичко от Дж. Остин, освен 1 роман

Надявам се да си намериш хубаво местенце за отдих; обожавам Пиренеите; цветята; и малките „*gaves*“^[10].

Та така, пообиколих аз света през 1935 г., преди всичко да тръгне на провал. Тогава имаше параходи, а не *avions*.

Питаш по повод съвпаденията защо не поискам да видя вместо папагал броненосец или полярен бухал, за да

изпробвам силата на неслучайните съвпадения. Няма да отговарям на това заяждане, но ще ти кажа, че сме живели в Пътни през XVI. Пътни е точно до Барнс.

Е, благодаря ти за писмото. Сега се чувствам по-добре & луната изгря зад боровете.

Силвия У.

Папагалът Д. пак е на прозореца.

16 септември 1986 г.

Скъпи Джулиан,

Твоят роман се оказа поучителен, не в сексуално отношение, а защото героинята ти Барбара при дискусии използва абсолютно същите увъртания като нашата Управителка тук. Съпругът на У., Старшината, е върхът на нахалството според мен, но знам, че ако от устата ми се изплъзне „Майната ти“, с мен е свършено, макар че засега Упр. Тяло ме одобрява. Вчера тъкмо бях тръгнала към пощенската кутия, когато Старшината ме пресрещна и ми предложи да не се разкарвам. Всички глухари и откачалки тук му дават писмата си да им ги пусне. Казах му: „Може вече да не карам колата си, но ще продължавам да пътувам до града с автобус и преспокойно мога да се затътря до пощенската кутия.“ Изгледа ме безочливо и аз си го представих как нощем отваря на пара всички писма и къса всяко, което съдържа оплаквания от „Взел-дал“. Ако писмата ми внезапно секнат, знай, че или съм умряла, или Властите са ми наложили пълен контрол.

Ти музикален ли си? Аз лично отбирам малко от ноти и то е, защото бях умна и се захванах с пианото от шестгодишна, съвсем скоро свирех чудесно *a prima vista*, свирех и на контрабас & флейта (малко или много) и постоянно исках да се пробвам на църковните органи. Харесваше ми как гърмят и тътнат тия инструменти. (Но не си падам по църквите. Каквото щеш си мисли.) Обичам да

ходя до града — в автобуса се подхвърлят шеги и закачки, в търговския център има фолклорни танци и можеш да чуеш Бранденбургските концерти на една машина, добри музиканти свирят на цигулките.

Попрочетох още някои А-та и Б-та. Тия дни ще взема да преброя консумираните питиета и запалените цигари, които се използват за пълнеж на романите. И „винетките“ от келнери, шофьори на таксита, vendeuses^[11] и тям подобни, които не играят по-нататъшна роля в сюжета. Романистите или си падат по пълнежите, или философстват, което, така ни учеха, било един вид „обобщение“, както при Балзак. За кого е Романът, питам се аз. В моя случай за невзискателен човек, който иска да се поразсее между 22 часа и времето за лягане. Теб това не те удовлетворява май, така си мисля. Но за да ми е увлекателно, важно е да има героиня, която да прилича на мен, за да се вживея в действието, но с моя волен дух и синя кръв това рядко се случва.

И все пак А-тата и Б-тата превъзхождат по качество месечната доставка книги от Червения кръст. Тях сигурно са ги писали Сестри на нощно дежурство през дългите часове, в които иначе бездействат. Единствената им тема е силното желание да се омъжат. Какво става после, тях, изглежда, не ги вълнува, макар че според мен това е основният проблем.

Една Прочута Личност от света на изкуството написа в автобиографията си отпреди няколко години, че обичта му към жените е събудена от първото му влюбване в едно момиченце, с което танцувал в детската школа. Тогава той бил на единайсет, а тя на девет. Няма никакво съмнение, че това малко момиченце съм аз: описва рокличката ми, а училището е същото, в което учеше брат ми, датите съвпадат и т.н. Оттогава насам никой не се е влюбвал в мен, но бях красиво дете. Ако навремето съм го била удостоила с един поглед, пише той, щял да ме последва накрай света. В резултат на което цял живот преследвал жените и съпругата му била толкова нещастна, че се

пропила, а пък аз така и не се омъжих. Какво е твоето умозаклучение, драги Писателю Барнс? Изпуснала ли съм си късмета преди седемдесет години? Или това е било щастливо отървяване и за двете страни? Той дори не е подозирал, че ще стана независима интелектуалка и няма да сме един за друг. Сигурно щеше да ме докара до алкохолизъм, а аз него до много изневери и тогава жена му щеше да му разкаже играта, но всъщност нея нямаше да я има и в биографията му щеше да пише колко съжالياва, че изобщо си е спрял погледа на мен. Много си млад да ми дадеш отговор на тези въпроси, но когато човек оглушее и полудее, започва все по-често да си ги задава. Къде щях да съм сега, ако две години преди Първата световна война бях погледнала в друга посока?

Е, безкр. ти благодаря и се надявам, че лич. ти живот е наред и те задоволява напълно.

С обич:

Силвия У.

24 януари 1987 г.

Скъпи Джулиан,

На една от лудите тук й се привиждат призраци. Появявали се под формата на зелени проблясъци, в случай че пожелаеш да провериш, и я последвали и тук, след като се отказала от апартамента си. Лошото е, че докато на предишното място се държали прилично, тук, в карцера „Взел-дал“, й погаждат дяволски шегички. На всички ни е позволено да си държим по един малък хладилник в „килиите“ в случай на Нощно Прегладняване и мисис Галоуей тъпче своя с шоколадови бонбони и бутилки сладко шери. Така че какво да правят нощем призраците, освен да й изядат бонбоните и да й изпиват шерито! Всички проявихме загриженост, когато въпросът се повдигна (глухите бяха по-притеснени, несъмнено защото

не разбираха за какво става дума), и се опитахме да изкажем съчувствие за щетите ѝ. Това продължи известно време и предизвика всеобщо униние, докато един ден тя не се появи на Обяд, ухилена до уши. „Върнах им го тъпкано! — извика. — Изпих една от *техните* бутилки шери, която бяха оставили в хладилника ми.“ Голяма веселба падна по този повод. Уви, прибързано, защото шоколадът продължи да изчезва при нощните набези въпреки бележките, които им се пишеха, кога строги, кога умолителни. Мисис Г. непрестанно ги закачаше на вратата на хладилника. (Според теб какъв език четат призраците?) Накрая случаят се обсъди на общо събрание на Пилчър Хаус по време на вечеря в присъствието на Управителката и Старшината. Как да накараме призраците да спрат да ядат шоколадовите бонбони? Всички погледи се обърнаха към Отговорничката по дисциплината, която се бе провалила при това изпитание. По изключение трябва да похваля Старшината, който прояви забележително чувство за хумор, освен ако наистина не е повярвал (много е възможно) в съществуването на малките зелени проблясъци. „Защо не сложим катинар на хладилника?“ — каза той. Единодушни аплодисменти от дами и господа, при което той предложи да отиде в „Би & Кю“ да я снабди с катинар. Ще те държа в течение как ще се развият събитията, ако можеш да използваш това в някоя от твоите книги. Интересно ми е дали и ти ругаеш толкова, колкото героите ти. Тук никой не ругае; освен мен, все още наум.

Познаваш ли моята голяма приятелка Дафни Чартърис? Може би е снаха на сестрата на баба ти. Не, ти каза, че си от средните класи. Тя беше една от първите ни авиаторки, със синя та синя кръв, дъщеря на шотландски земевладелец, и като си получи летателното удостоверение, прекарваше с товарен самолет декстърски добитък. Беше една от 11-те жени, обучени да пилотират ланкастър по време на войната. Имаше свинеферма и винаги кръщаваше завързака в прасилото Хенри, на най-малкия си брат. Беше нарекла една стая в дома си „Кремъл“ и там не допускаше

никой да я безпокои, дори мъжа си. Винаги съм смятала, че това е разковничето за щастливия брак. Както и да е, мъжът ѝ умря и тя се върна в семейната къща да живее със завързака Хенри. Вътре беше кочина, но те си живееха мирно и щастливо и оглушаваха заедно, с всеки месец все повече. Когато престанаха да чуват звънеца на вратата, Хенри го смени с клаксон на кола. Дафни отказваше да носи слухово апаратче под претекст, че се закачало за клоните на дърветата.

Нощем, докато призраците се опитват да отключат катинара на хладилника на мисис Галоуей, за да изядат шоколадовите ѝ яйца, аз стоя будна и гледам как луната бавно се плъзга сред боровете и си мисля за добрите страни на умирането. Не че ни е даден избор. Е, да, можеш сам да сложиш край на живота си, но това винаги ми се е виждало невъзпитано и самонадеяно. Самоубийците ми приличат на хората, които си излизат по средата на пиеса или симфоничен концерт. Искам да кажа... тъй де, разбираш ме.

Основни аргументи в полза на умирането: това е, което другите очакват от теб, щом навършиш определена възраст; напредваща немощ и слабоумие; хабене на пари (дори харчене на наследството) само и само да я има една напикаваща се торба стари кокали и мъртъв мозък; отслабнал интерес към Новините, бедствията, войните и т.н.; страх да не попаднеш изцяло под властта на Старшината; желание да Опознаеш Отвъдното (или не?).

Основни аргументи против умирането: никога не вършиш това, което очакват от теб, защо сега да започваш; евентуално страдание, причинено на другите (тъй или иначе, неизбежно в един момент); все още на рафт Б от Фабриката за лъжи; кой ще вбесява Старшината, като ме няма?

... не се сещам за други. Ти можеш ли да предложиш нещо? Забелязала съм, че За-то винаги излиза по-силно от Против.

Миналата седмица откриха една от лудите чисто гола в края на градината с пълен куфар вестници, явно е чакала влака. Покрай „Взел-дал“ изобщо не минават влакове, откакто лорд Бийчинг се отърва от нерентабилните линии, така че сме в девета глуха.

Е, още веднъж благодаря, че ми писа. Прощавай за моята епистоломания.

Силвия

П.П. Защо ти казах това ли? Опитвах се да ти обясня, че Дафни беше човек, който винаги гледа напред и почти никога назад. Сигурно не ти се вижда кой знае какъв подвиг, но те уверявам, че става все по-трудно.

5 октомври 1987 г.

Скъпи Джулиан,

Не мислиш ли, че езикът има за цел общуването? В първото училище, където си карах практиката (беше задължителна), не ми позволиха да преподавам, а само да слушам, защото обърках „ти“-то на минало просто време. Ами ако ме бяха учили на Граматика, което няма нищо общо с това да владееш френски, щях да ги затапя, че никой не казва: „Lui écrivis-tu?“^[12] или каквото е там. В моето „училище“ ни учеха най-вече на изрази, без да правим разбор на участващите времена. Постоянно получавам писма от една францужойка, завършила най-редовен лицей, която си слага окончанията както ѝ е удобно. И въпреки това моята шефка, чието френско „р“ беше под всякаква критика, взе, че ме уволни. С радост ще кажа, че нещата се подобряват, ударенията се понаучиха и сега никой не се обижда, като чуе „жабо“.

Не съм сигурна дали в дългите писма, които пиша, не съм го обърнала на сенилно бръщолевене. Работата е там,

драги Писателю Барнс, че да владееш френски не е въпрос на граматика, и това важи за всички аспекти на живота. Не мога да намеря онова писмо, в което ми разказваш за срещата си с един автор, по-голяма антика и от мен — Джеради? Така ли беше? Потърсих го в библиотеката, но не го намерих; във всеки случай ще съм си заминала от тоя свят, преди да стигна до Д-тата. Доколкото си спомням, беше те попитал дали вярваш в прераждането и ти си казал „Не“, а той отвърнал: „Като стигнете моите години, може и това да се случи.“ Не казвам, че има живот след смъртта, но в едно съм сигурна — когато си на трийсет или четирийсет, ти е достатъчно да си много добре с граматиката, но когато вече си глух или смахнат, ти трябва също така да владееш френски. (Схващаш ли какво имам предвид?)

Ох, ох, ох, как ми се ядат истински кроасани! Но френските кроасани се месят от френско брашно. При вас продават ли ги? Снощи ядохме притоплено солено говеждо със запечен боб. Щеше ми се да не налитам толкова на храна. Понякога си мечтая за кайсии. В тази страна няма свестни кайсии, всичките имат вкус на памук, полят с вкиснат портокалов сок. Когато се сдърпахме със Старшината, пропуснах обяда и минах с едно сандвиче и мелба в града.

Пишеш, че не те е страх от умирането, стига да не те умори до смърт. Май си играеш нещо с думите. Както и да е, сигурно няма да забележиш прехода. Моята приятелка Дафни Чартърис умираше много продължително. „Не съм ли умряла още?“, често питаше тя, а понякога: „От колко време съм мъртва?“ Последните ѝ думи бяха: „От доста дълго не съм жива. Не чувствам никаква разлика.“

Тук няма с кого да си поговоря за смъртта. Болезнена тема, нали разбираш, не било *красиво*. Няма нищо против да си приказваме за призраци, духове и тям подобни, но зачекна ли същинския въпрос, Управителката & Старшината ми казват, че не бивало да плаша горките хорица. Това е част от моята борба срещу превръщането на

темата за смъртта в табу — или срещу Страх от Нея — и срещу енергията, с която медиците се борят да спрат умиращите да умират, да поддържат живи бебетата, родени без мозък, и да осигуряват на безплодните жени изкуствени деца. „От шест години се опитваме да имаме дете.“ Ами... значи ще минете без дете. Миналата вечер на всички ни поднесоха яйца с два жълтъка. „Защо? Това е странно.“ — „Дават на ярките лекарства за плодовитост, за да започнат да снасят по-рано.“

Питах ме какво държа в хладилника си. Портмонето, щом искаш да знаеш, тефтерчето с адресите, кореспонденцията ми и копие от завещанието ми. (Да не стане пожар.)

Не сте се разделили с жена ти? Още деца? Виждам, че добре играеш ролята си на Модерен Баща. Джордж V обичал да къпе децата си. Кралица Мери не обичала.

Най-най-добри пожелания и succès fou^[13].

Силвия

14 октомври 1987 г.

Merci, charmant Monsieur, за колета с храна. Уви, в резултат на комбинацията Поци-Старшина кроасаните не бяха така пресни, както когато са те напуснали. Настоях да има братска подялба на тази хуманитарна помощ, така че всички глухи и луди да получат по половинка. „Пърдон? Пърррдон? Кво то? Кво то?“ Те предпочитат мекото на белия хляб със сладко от портокалови корички. Ако пусна остатъците в пощенската кутия за Доминик (още е на прозореца), мислиш ли, че Упр. ще ми забрани да излизам? Извинявай, че само картичка, ръката е зле. С благопожелания, Силвия.

10 декември 1987 г.

Барнс е на нивото на гърдите, за Брукнър трябва да клекнеш ниско. Наистина мисля, че нейната „Погледни ме“ е красиво написано трагическо произведение, не като „Крал Лир“, който току-що прочетох за I-ви път. Като изключим някои силни пасажки, сюжетът и обосновката на характерите са много зле. Парадигмата (току-що научих тази дума от една кръстословица) е на „Новите дрехи на царя“. Само картичка... ръката. Вс. най-хубаво, Силвия.

14 януари 1989 г.

Скъпи Джулиан,
(Да, старата Уинстанли!) Ще ме извиниш за обострената старческа бърбровост. И за ужасния краснопис, гувернантката ми би се срамувала от мен.

Чудно филмче давах за малки лъвчета, които се опитват да изядат бодливите свинчета. Защо свинчета? Това са си едни неподстригани таралежи. Не ги обичам аз таралежите — покрай моята къща имаше ограда с ров, в който постоянно падаха таралежи. Открих, че най-лесно можеш да ги извадиш с ръка, но са пълни с паразити и те гледат с безизразни очи, доста са зловни.

Глупаво и несъобразително беше от моя страна да продължавам да говоря за децата ти, щом казваш, че нямаш деца. Много извинявай. Разбира се, че си измисляш някои неща в книгите.

Тъй като съм на осемдесет и четири и още имам чудесна памет, знам, че е неизбежно да има случайни съвпадения, т.е. папагали, специалистки по френски и прочие. Но тази Прочута Личност от света на изкуството... А преди месец научих, че дъщеричката на моята племенница Хортенсия Барет се е записала да следва селскостопански науки. (Е, по наше време беше агрономство. Вие имахте ли агрономи? Сериозни млади мъже с кожени налакътници, които живееха в общежития

до Паркс Роуд и тръгваха дружно да работят на полето.) Това стана в същата седмица, когато четях книга за хортензиите и научих, че те по всяка вероятност са наречени така на една млада жена, която се казвала Хортенсия Барет и била на Бугенвилската експедиция с ботаника Комърсън. Сведенията показват, че с мойта братовчедка ги делят много поколения, женили са се, развеждали са се, имената са се променяли, но са роднини по пряка линия. Това как да го тълкувам? И защо попаднах точно на книга за хортензиите? Сега нито гледам саксии, нито сандъчета на прозореца. Така че, нали виждаш, всичко това може да се обясни само с Почтената Възраст и Добрата Памет. Сякаш някакъв Разум отвън — не моето подсъзнание — казваше: „Обърни внимание на това, ние те наблюдаваме.“ Аз съм агностичка, така да се каже, макар че мога да приема хипотезата за „водач“ или „наблюдател“ дори за Ангел хранител.

Какво намеквам ли? Просто имам чувството, че някой постоянно ме ръчка в ребрата: „Отваряй си очите!“ Според мен ми дава някакъв знак. Е, това не е твоя грижа. Но за мен е доказателство за поуките, които ни предлага един Висш Разум. Как става ли? Откъде да знам?

Тъй като съм в психозоната, забелязвам как еволюцията в разгадаването на Съзнанието напредва с бързината на технологиите: ектоплазмата е отживелица, като восъчната свещ.

Мисис Галоуей, онази с катинара на хладилника и зелените духчета, „се спомина“, както обича да казва Управителката. Какво мислите, че ще стане с малките зелени проблясъци, попитах веднъж на вечеря. Дамите & господата се позамислиха над въпроса и накрая заключиха, че и те сигурно са се споминали.

Amitiés, sentiments distingués, etc.^[14],

Силвия У.

17 януари 1989 г.

Предполагам, че ако човек е Луд и умре & се окаже, че има Обяснение на това, първо трябва да го обезлудят, за да може да го разбере. Или пък ти мислиш, че Лудостта е просто обвивка на съзнанието в днешния свят, който няма нищо общо с останалите?

Не си вади заключения от картичката ми с Катедралата, че съм спряла да Разсъждавам със собствени Мисли. Чака ме „Растителен слой на Земята и дъждовни червеи“ по всяка вероятност. Но може би не.

С.У.

19 януари 1989 г.

И така, драги Писателю Барнс,

Ако те попитам „Какво е животът?“, сигурно ще ми отговориш многословно, че е просто една случайност.

Е, остава въпросът — каква случайност по-точно?

С.У.

3 април 1989 г.

Уважаеми мистър Барнс,

Благодаря Ви за писмото от 22 март. С прискърбие Ви уведомявам, че мис Уинстанли се спомина преди два месеца. Падна и си счупи бедрената кост, докато отиваше до пощенската кутия, и въпреки усилията на медицинския персонал в болницата се получиха усложнения. Беше симпатична жена и несъмнено душата на компанията в Пилчър Хаус. Дълго ще я помним и ще ни липсва.

Ако ви интересува нещо друго, не се колебайте да ми се обадите.

Искрено ваша:

Дж. Смайлс
(Управител на дома)

10 април 1989 г.

Уважаеми мистър Барнс,
Благодаря Ви за писмото от 5-и т.м.

Докато почиствахме стаята на мис Уинстанли, намерихме доста ценни вещи в хладилника. Имаше и връзка писма, но понеже бяха във фризера, а той за жалост е бил изключен за размразяване, писмата са пострадали доста. Макар че адресът все още се четеше, решихме, че подателят ще се натъжи, ако ги получи обратно в такова състояние, така че съжалявам, но ги изхвърлихме. Може би тях имате предвид в своето запитване.

Все още ни е много мъчно за мис Уинстанли. Беше симпатична жена и несъмнено душата на компанията в Пилчър Хаус по времето, когато беше жива.

Искрено ваша:

Дж. Смайлс
(Управител на дома)

[1] Наляво, после надясно (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Да се върнем на нашите папагали (фр). Парафраза на „Да се върнем на нашите овце“, т.е. да си дойдем на темата. — Б.пр. ↑

[3] Приемете, драги господине, уверенията ми за най-мили чувства (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Зажадняла за хубост (фр.). — Б.пр. ↑

[5] Видя ли, че мис Търстън е умряла? (Фр.) — Б.пр. ↑

[6] Шеговито обръщане на израза: *c'est reculer pour mieux sauter* — изчаквам подходящия момент (фр.). — Б.пр. ↑

[7] Заведения, институции (фр.). — Б.пр. ↑

- [8] Нелепости (фр.). — Б.пр. ↑
- [9] „Тримата ледени светци“, които във Франция се честват един след друг от 11 до 13 май. — Б.пр. ↑
- [10] Планински поточета (фр.) — Б.пр. ↑
- [11] Продавачки (фр.). — Б.пр. ↑
- [12] Ти писа ли му? (Фр.) — Б.пр. ↑
- [13] Страхотен успех (фр.). — Б.пр. ↑
- [14] Поздрави, най-прекрасни чувства и т.н. (Фр.) — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.